

LYSTFISKERNES ØNSKER TIL FISKEPLEJEN

Input til DTU Aquas udarbejdelse af 3-årig
handlingsplan for fiskepleje 2026-2028

Danmarks Sportsfiskerforbund

 **DANSK
LYSTFISKERI**

LYSTFISKER
DANMARK

LYSTFISKERNES ØNSKER TIL FISKEPLEJEN

Input til DTU Aquas udarbejdelse af 3-årig handlingsplan for fiskepleje 2026-2028

Dette notat er udarbejdet af Danmarks Sportsfiskerforbund, brancheforeningen Dansk Lystfiskeri og Lystfisker Danmark (national strategi for lystfiskeri).

Grundtanken er enkel: Lystfiskerne bør tydeliggøre, hvilke forventninger de har til midlernes anvendelse, da disse midler er indbetalt af lystfiskerne.

Notatet er i overensstemmelse med det visionspapir, som tidligere er blevet udarbejdet i regi af Paragraf-7 udvalget.

Notatet sammenfatter situationen i dansk lystfiskeri, som afsenderne ser den. På den baggrund udleder det en række pejlemærker, som stilles til rådighed for DTU Aquas udarbejdelse af fiskeplejen 2026-2028.

Hvad er situationen for dansk lystfiskeri?

- Lystfiskerne
- Fiskebestandene
- Omverdenen

Hvad skal være fiskeplejens prioriteringer?

- Ressourcefordeling
- Valg af temaer
- Valg af projekter

LYSTFISKERNE. Danskerne vil fortsat gerne på fisketur. Giv dem bedre fiskeri!

Kendetegn ved dansk lystfiskeri

- Et 'demokratisk' fiskeri. Der er nem adgang til fiskevande, og lystfiskeri er en billig hobby.
- Der er fra naturens side mulighed for et meget varieret fiskeri ved kyst, hav, vandløb og søer.
- Den sociale accept af lystfiskeri er fortsat høj og bliver sjældent udfordret.

Frivilligt vandpleje

- Lystfiskeri er en del af 'frivillig-Danmark', med flere end 200 foreninger.
- Mange steder er lystfiskeri tæt koblet med naturforbedringer og vandpleje.
- Frivilligt vandplejearbejde giver positiv opmærksomhed, anerkendelse og reelle habitatsforbedringer.
- Der er i mindre grad tradition for vandpleje i søfiske-miljøet.

Lystfiskeriets omfang

- Lystfiskeri er fortsat en af Danmarks store friluftsskativiteter med over 500.000 udøvere.
- Put&Take-fiskeriet fylder meget i dansk lystfiskeri i dag og sandsynligvis mere end nogen-sinde tidligere.
- Antallet af indløste fisketegn har været faldende de seneste fire år.

Lystfiskerturisme

- Der er et politisk ønske om at fremme dansk lystfiskerturisme.
- 232.000 internationale turister havde lystfiskeri som et vigtigt formål med at besøge Danmark (2023).

Typer af lystfiskeri

- Det varierede fiskevand i Danmark betyder, at der dyrkes mange former for fiskeri (metoder, arter).
- Kysthavørred er det mest udbredte fiskeri, efterfulgt af put & take fiskeri, havfiskeri og åfiskeri.

Noget lystfiskeri er forsvundet eller reduceret de seneste år

- Torskefiskeriet i indre farvande, Øresund, Østersøen
- Trolling efter laks i Østersøen
- Stalling- og bækkørredfiskeri i jyske vandløb
- Molefiskeri ved havne efter skrubber, ålekvabber, m.v.
- Småbådsfiskeri i Lillebælt, Øresund og ved Langeland

Forbedringer og nye muligheder i fiskeriet

- (Lakse)fiskeriet i jyske vandløb)
- Arresø sandartfiskeriet
- Fiskeri efter havbars og pighvarre

Organisationer og samspil

- Der er et tæt samspil mellem DTU Aqua, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Lystfiskeri og Lystfisker Danmark.
- Fokus for den nationale strategi for lystfiskeri er: Kystørred/søer/ørred-stalling/vestjyske fjorde/Rovfiskene tilbage til brakvandet.

Tendenser inden for dansk lystfiskeri

- Der er stor frustration over miljøsituationen ved kyster og mange andre fiskevande.
- Der er et udbredt ønske om at kende og maksimere værdien af ørredudsætninger vs. andre tiltag.
- Mere bæredygtigt fiskeri og færre aflivede fisk vinder frem.
- Der anes en positiv tendens med rekruttering af helt unge nyfiskere.

Sammenfatning og konsekvenser for fiskeplejen

Lystfiskeri i Danmark er populær hobby som nyder bred accept og opbakning, og som foregår på mange forskellige måder, hvilket afspejler de mange forskellige vand-habitater, der findes. Frivilligt engagement og vandpleje er en del af DNA'et – sådan skal det fortsat være! Den store bekymring hos lystfiskerne angår vandmiljøet, og det forhold at en række vigtige typer fiskerier er forsvundet de seneste årtier. Fiskeplejen bør have et klart fokus på at skabe bedre fiskeri til mange lystfiskere.

FISKENE. Alt for mange fiskebestande er under pres. Det truer dansk lystfiskeri.

DTU Aqua har i 2024 gjort status for de vigtige 'lystfisker-fisk'¹. Denne status har Lystfisker Danmark efterfølgende bearbejdet, som vist her på siden.

Fiskearter	Status	Info
Hornfisk, makrel og sild		De kendte 'sæsonfisk' kommer i stort antal og bidrager til et vigtigt lystfiskeri. Bestande er sandsynligvis i trivsel; dog intet klart overblik
Medefisk (karpe, brasen, skalle, suder)		Er generelt i trivsel, som en følge af det ofte uklare vand i søerne. Individstørrelsen er typisk mindre i uklare søer. Få større fisk
Laks		Fremgang gennem 25 år. Kun Storåen og Ribe Å har selvreproducerende bestande. Mulighed for betydelig større bestande end nu
Gedde (ferskvand)		Ikke tegn på, at gedden overordnet er i tilbagegang i Danmark; dog er der begrænset viden om bestandsudviklingen
Sandart		Er generelt i trivsel, som en følge af det ofte uklare vand i søerne. Søer ved Silkeborg er blevet klare og sandarten er her gået tilbage
Aborre (ferskvand)		Kun begrænset samlet viden om bestandenes udvikling nationalt og lokalt. Mange søer negativt påvirket af næringsstoffer (uklart vand)
Havørred		Godt fiskeri ved mange vandløb og kyster, men færre større fisk (>50 cm). Under halvdel af smoltproduktion-potentialet er indfriet
Aborre (brakvand)		Baseret på erhvervsmæssige landinger er bestandene i tilbagegang. Stadig vandløb i Østersøområdet med gode gydebestande
Gedde (brakvand)		Det sydsjællandske område har meget svage og sårbare bestande. Bestande i vestjyske fjorde er mindre sårbare
Bækørred		Fiskeplejeplaner og andre undersøgelser peger på et fald i antallet af ældre ørreder og et lavt niveau af større ørreder
Søørred		Undersøgelser indikerer, at bestande i Hald Sø og Mossø er gået tilbage til meget lavere niveau. Samme tendens antages i andre søer
Rødspætte, skrubbe, ising		Bestandene er i tilbagegang i kystnære områder og fjorde. Det folkelige fiskeri efter fladfisk stærkt reduceret i forhold til tidligere
Stalling		Bestandene er helt i bund. Stallingen frygtes forsvundet fra mange delstrækninger
Torsk		Bestandene er små eller helt forsvundet fra kyster og fjorde, og er i dag fredet i Østersøen og må ikke hjemtages af lystfiskere
Ål		Ålebestanden i ferske og marine vandområder er lille, og er gået markant tilbage gennem flere år. Lystfiskere må ikke hjemtage ål i saltvand

Grøn: Et omfattende lystfiskeri er muligt med et stort antal bestande. De enkelte bestande er robuste med en væsentlig andel af større, fangstmodne fisk.

Gul: Et vist lystfiskeri er muligt, da der er enkelte, robuste bestande med en væsentlig andel af større, fangstmodne fisk.

Rød: Et meget begrænset lystfiskeri er muligt, da der er få eller ingen robuste bestande med en væsentlig andel af større, fangstmodne fisk.

¹Status på 18 fiskearter som indgår i det danske lystfiskeri; DTU Aqua (2023).

Som det fremgår, er fiskebestandene meget langt fra det optimale. Det gælder særligt for de fisk, som lever hele deres liv i Danmark. Siden opgørelsen er situationen for de danske laks blevet forværret.

Der er en risiko for, at kommende generationer kommer til at affinde sig med dårligt vandmiljø og dårligere fiskemuligheder (shifting-baseline-syndrom).

Sammenfatning

Den aktuelle kvalitet af fiskebestandene svinger betydeligt. Overvejende dårligt. Langt fra potentialet.

Havørredfiskeriet ved kysterne er stadig fornuftigt, og laksen har været et lyspunkt.

Det kan være svært at komme i gang med fiskeriet for nyfiskere, fordi tidligere tiders 'nære fiskeri' – eksempelvis ved havnen efter torsk og fladfisk eller i åen efter bækørred – lider under svage bestande. Set i det lys er det ikke overraskende, at P&T-fiskeriet relativt er populært. Her er det muligt at komme i gang med fiskeriet og at gøre en fangst.

OMVERDENEN. Der er grøn bevægelse. Formår vi at udnytte den?

Historisk opmærksomhed på vand

- Der er stor samfundsmæssig opmærksomhed om vand – regnvandet, drikkevandet, vandet i havet.
- Denne opmærksomhed udgør en mulighed for mere fokus på og omsorg for fiskene, som lever i vandet.
- Der er generelt behov for viden om, hvordan fiskebestandene påvirkes af ændrede miljøforhold.

Mangelfuld gennemførelse af vandrammedirektivprojekter

- DTU Aqua har kraftigt kritiseret, at mange vandrammedirektivprojekter ikke gennemføres optimalt.
- Der mangler endnu at blive gennemføre hundredvis af vandrammedirektivprojekter i Danmark.

Fiskefaglighed (bredt forstået) er en mangelvare mange steder

- Den vandløbs-, vandpleje- og fiskefaglige rådgivning hos DTU Aqua anvendes ikke fuldt af kommunerne.
- Mange kommuners natur- og vandløbsafdelinger har ikke detailviden om fiskeforhold.

Grøn trepart

- Grøn trepart er en samfundsmæssig indsats rettet mod forhold af kritisk betydning for dansk lystfiskeri.
- Ved 23 lokale treparter skal der udtages arealer, hvoraf store dele vil være ved vandløb, ådale og søer.
- Der er derfor et stort positivt potentiale for bedre vandnatur, naturlige åløb, etc.
- Samtidig er der risici i form af 'indskudte søer' m.v.
- Man kan ikke forudse, hvor positivt grøn trepart bliver – det afhænger af den konkrete implementering.

Havnaturfonden

- De næste 5 år skal der bruges en halv mia. kr. i marine naturgenopretningsprojekter.
- Disse projekter vil være 'en god begyndelse' og vil genskabe 2-5 % af de opfiskede stenrev.
- Marin naturgenopretning har med Projekt Kysthjælper vist sig at have en folkelig appel.

På vej mod et nyt ambitionsniveau omkring vandløb? ('stage-zero-river-restoration')

- Mange vandløbsforeninger oplever, at vandløbene de senere år er blevet brune, uklare og triste.
- Årsagerne er ikke kendte. Forskellige hypoteser findes: dræning/jordbundsforhold/vandføring, med videre.
- I en tid, hvor man forventede fremgang for vandløbene, er det særligt skuffende.
- Dette har skabt en begyndende interesse for langt mere ambitiøse vandløbsforbedringer.
- Det handler om at 'løfte' vandløb op i engen og give dem et ægte frit løb i ådalene fra kilde til udløb.

Udnytte den større forståelse for (skarv)prædations-udfordringen

- DTU Aqua er førende i Europa mhp. at adressere denne problematik.
- Via DTU Aquas videnproduktion på området er der skabt en ændret forståelse i Danmark.
- Tidligere: Der er ikke et generelt problem, kun lokale udfordringer.
- Nu: Accept af strukturel udfordring, men ikke enighed om, hvordan problem løses.

Sammenfatning

De kommende år bliver ekstraordinært vigtige for dansk lystfiskeri som følger af Grøn Trepert, Havnaturfonden, gennemførelsen af de mange resterende vandrammedirektivprojekter og muligheden for at der gennemføres tiltag, som reducerer prædationstrykket. Det handler for dansk lystfiskeri om præcist at diagnosticere, hvordan ressourcerne anvendes bedst muligt, og at vi har et klart blik for den ændrede situation.

Det vigtigste for fiskeplejen 2026-2028: Integration af fiske-hensyn i samfundets grønne bevægelse

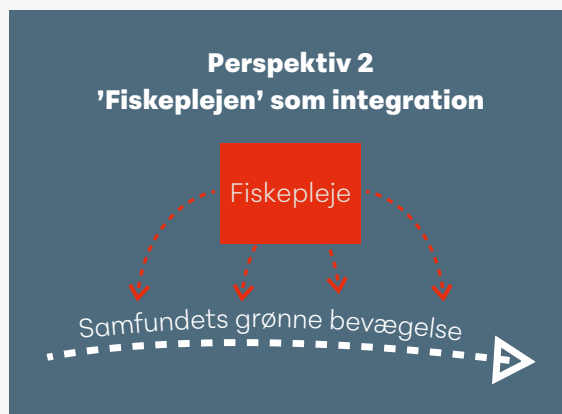
Overordnet princip

Da samfundet de kommende år gennemfører tiltag, som potentielt set, men ikke nødvendigvis, kan få positive konsekvenser for dansk lystfiskeri, beder vi DTU Aqua om denne perspektiv-ændring:

Nyt perspektiv

I perioden 2026-2028, og sandsynligvis årene derefter, skal 'fiskepleje' i højere grad end hidtil ses som det at sikre, at (lyst)fiskehensyn integreres i den grønne bevægelse som vil finde sted.

Denne ændring kan illustreres som vist på næste side.

Dette ændrede fokus på fiskeplejen er i overensstemmelse med den viden, som blev delt på seneste paragraf-7 udvalgmøde, hvor der var oplæg om blandt andet grøn trepart og vandramme-direktivet.

Principper i øvrigt

1. Godt fiskeri til lystfiskerne. Fordi danskerne stadigvæk gerne vil fiske, og fordi fiskebestande er under pres, så skal fiskeplejens aktiviteter målrettes initiativer, som giver godt lystfiskeri.
2. Lystfiskernes præferencer. Fokus på de fisk, som lystfiskerne ønsker at fiske efter.
3. Potentiale. Fokus på arter/områder, som dokumenteret har et stort potentiale for lystfiskeri.
4. Fokus på det, som kan lade sig gøre og giver value-added. Fiskeplejens begrænsede midler skal ikke bruges til indsatser, som bedre eller i større grad løses af andre.
5. Skab efterspørgsel efter viden. Giv fokus til den videnproduktion og de projekter, som lystfisker-organisationer efterspørger og har brug for i deres arbejde.

Vi beder DTU Aqua om at vurdere sin projektportefølje i lyset af ovenstående perspektiv-ændring, situationsbeskrivelse og principper.

KONKRETE ØNSKER OG FORSLAG. Vi foreslår, at DTU overvejer følgende tiltag og ønsker:

1. At opprioritere fiskepleje-konsulent ordningen, jf. at DTU Aqua oplyser, at man selv opfatter denne del af fiskeplejen som meget værdiskabende; at lystfisker-organisationerne deler denne opfattelse, da giver et godt samspil med frivillige, og at Lystfisker Danmark i 2025-2028 vil finansiere et antal regionale vandpleje-koordinatorer.
 - a. Den styrkede fiskepleje-konsulent virksomhed skal anvendes i forhold til bedre gennemførelse af restaureringsprojekter og til at sikre, at indsatser omkring Grøn trepart fremmer fiskebestande og lystfisker-muligheder.
 - b. Den marine fiskeplejekonsulentordning kan også styrkes og man bør i den forbindelse overveje at give mere vægt til analyser, viden og konkrete tiltag, som fremmer de biologiske vilkår for sunde fiskebestande.

2. At indgå i dialog med søfiske-miljøet, i samarbejde med DSF og Dansk Lystfiskeri og evt. med medfinansiering fra national lystfisk-strategi, om at igangsætte konkrete sø-pleje-projekter.
3. At lave en årlig status hvert år for de 10-15 vigtigste lystfisker-fisk, sådan som DTU Aqua gjorde i 2023, mhp. at der skabes tydelighed og bevidsthed omkring status og udvikling for de danske lystfisker-fisk.
4. At overveje at have temaer og målsætninger, som er konkrete, afgrænsede og nærværende til at supplere de mere generiske temaer, som man ellers arbejder med i fiskeplejen. Sådanne temaer kan omfatte bestemte øko-systemer, bestemte fiskebestande, bestemte arter med videre.
5. At fortsat give prioritering til Rovfiskene tilbage til brakvandet, jf. at man med Grønt Trepart for alvor for mulighed for at forbedre habitater i et stort geografisk område.
6. At fortsat give fokus på emnet omkring prædation, herunder fortsat at stille viden til rådighed for lystfisker-miljøet, og at indgå i samarbejdet med den nationale skarv-kordinator.
7. At nedsætte en bredt sammensat arbejdsgruppe i foråret 2025 til afklaring af fremtidig formidling og kommunikation om fisketegn og fiskepleje, herunder ansvar, omfang og grænseflader i forhold til indsatser omkring den nationale strategi for lystfiskeri.
8. At gennemføre følgende ændringer i forhold til afrapportering til Paragraf 7-udvalget.
 - a. At lave en tabel-oversigt over projektporteføljen (antal og budget)
 - fordelt på temaer og konkrete projekter.
 - fordelt på forskellige fisk.
 - fordelt på hav, kyst, vandløb og søer.
 - b. At lave en overskuelig løbende rapportering til paragraf 7-udvalget i form af:
 - kort samlet beskrivelse af de vigtigste findings på tværs af projekterne siden sidst (1-2 sider).
 - kort beskrivelse af hvert projekts resultater siden sidst (3-5 sider i alt for alle projekter).

Ovenstående liste er ikke udtømmende. Vi finder, at det er oplagt at fortsætte en række af de igangværende projekter omkring bæredygtig lystfiskerkultur, vandløbsrestaurering, bestandsanalyser, frivillighed med videre.

12. maj 2025

Torben Kaas

Danmarks Sportsfiskerforbund

Peter Lyngby

Dansk Lystfiskeri

Arne Kvist Rønnest

Lystfisker Danmark
(national strategi for lystfiskeri)

Danmarks Sportsfiskerforbund

 **DANSK
LYSTFISKERI**

LYSTFISKER
DANMARK